

Õpilaskonverents HUNTS

31. oktoobril 2025 toimus Eesti Rahva Muuseumis seitsmes humanitaarainete õpilaskonverents HUNTS, mis on mõeldud 8.–12. klasside eesti ja muukeelsetele õpilastele. Eesti esimene humanitaarainete õpilaskonverents sai alguse Teadlaste Öö programmi raames 28. septembril 2018 Tartus Eesti Kirjandusmuuseumis. Konverentsi korraldajateks on Eesti Kirjandusmuuseum (Ave Goršič, kuni aastani 2022 ka Reet Hiemäe, kes on ühtlasi HUNTSi nime autor), Eesti Rahva Muuseum (Virve Tuubel, esimesel aastal ka Agnes Aljas) ja Hugo Treffneri Gümnaasium (Kristiina Punga), luues sel viisil haridus- ja teadus-asutuste üksteist toetava sümbioosi.

HUNTSi fookus on noortel kui tulevastel võimalikel humanitaaralade tudengitel ja teadlastel ning kultuurivaldkonna praktikutel, aga ka lihtsalt humanitaariat mõistvatel muu valdkonna töötajatel. Konverents on avatud kõigile huvilistele. Konverentsi tõukemotiiviks oli tungiv vajadus innustada humanitaarainetest huvitatud õpilasi julgesti tegelema endale meelepärase valdkonnaga, sest nii koolisüsteemis kui ühiskonnas üldisemalt rõhutatakse pigem reaalarainete olulisust. HUNTSist osavõttu on õpilastel võimalik kombineerida erinevate mäluasutuste kogumiskampaaniate ning teistest õpilasüritustega. HUNTS kasutab teaduskonverentsi formaati (15+5 minutit), võimaldades noortel süvitsi tutvustada oma uurimis-, praktilisi ja loometöid.

HUNTSil esindatud teemavaldkonnad on olnud rõõmustavalt loovad ja mitmekesised: õpilasettekannetes on käsitletud keelt ja selle arengut, aga ka

kakskeelsust, (aja)kirjandust, sh omaloomingulisi teosed näiteks psühholoogilisest aspektist, ajalugu väga mitmetest vaatenurkadest, folkloori (näiteks regilaulude või rahvatantsu loomise analüüs), etnoloogiat (mitmed praktilised tööd on sealjuures hõlmanud millegi loomist või restaureerimist), arhitektuuri, muusikat, filmi-, foto- ja maalikunsti, identiteediküsimusi, ühiskondlikke ja keskkonnateemasid ning enese- ja loomingulise analüüsi võtmes ka ürituskorraldust.

2018. aastal võttis konverentsist osa 18 ettekandjat, 2019. aastast on kirjas rekordilised 36 ettekannet. Selle järel saabunud pandeemia jättis oma jälje ka HUNTSile – 2020. aasta jäi pandeemia tõttu vahele. Aastate 2021–2023 hübriidkonverentsidel oli ettekandjaid 6, ning alles 2023. aastal esinesid kõik õpilased jälle kohapeal, ehkki ka kuulajatele ja tagasisideajajatele oli avatud hübriidosalusvõimalus. Ühiskonnaelu normaliseerumine kajastus omakorda registreerunute arvudes – 2024. aastal osales 12 õpilast üheteistkümnelt ettekandega, 2025. aastal oli esinejaid juba 14. Esinetud on enamasti üksik-, aga ka mitmikettekannetega.

HUNTSile on jõudnud õpilased Koeru Keskkoolist, Põltsamaa Ühisgümnaasiumist, Parksepa Keskkoolist, Lähte Ühisgümnaasiumist, Tartu Jaan Poska Gümnaasiumist, Hugo Treffneri Gümnaasiumist, Läänemaa Ühisgümnaasiumist, Tallinna Reaalkoolist, Tartu Tamme Gümnaasiumist, Jõhvi Gümnaasiumist, Narva Keeltelütseumist, Are Koolist, Kadrina Keskkoolist, Kanepi Gümnaasiumist, EBS Gümnaasiumist, Tallinna Kristiine Gümnaasiumist, Tallinna Saksa Gümnaasiumist, Tallinna Kuristiku Gümnaasiumist, Tartu Katoliku Hariduskeskusest, Tartu Mart Reiniku Koolist, Väike-Maarja Gümnaasiumist, Rakvere Riigigümnaasiumist, Nõo Põhikoolist, Tartu Hansa Koolist, Tartu Karlova Koolist, Tallinna Lilleküla Gümnaasiumist, Tallinna Mustamäe Riigigümnaasiumist, Tallinna Pelgulinna Riigigümnaasiumist. Mitmed keskkoolilõpetajad, kes on juba astunud ülikoolidesse, on HUNTSil esinenud oma 12. klassi töödega.

HUNTS on ainulaadne humanitaarainete õpilaskonverents Eestis, mis on kujunenud iga-aastaseks traditsiooniks. Konverentsidel osalenud õpilased on saanud kasulikke nõuandeid oma ala spetsialistidelt nii lõpetatud kui ka veel viimistlusjärgus oleva uurimistöö jaoks, mis on aidanud märkimisväärselt kaasa koolis kaitstud töö tasemele või taganud edu õpilaste riiklikul teadustööde konkursil. 2018. aastal esinenud Renar Kihho saatis pärast HUNTSil osalemist oma uurimistöö "Teatriarvustuse kogumik" riiklikule konkursile ning sai sealt edasi võimaluse sõita Šveitsi talendifoorumile *Swiss Talent Forum 2020* (*Swiss Youth in Science* eriauhind). 2020. aastal pälvis Hipp Saar uurimusega „Eesti lemmikloomanimed koolipärimuse 2018. aasta kogumisvõistluse andmete põhjal“ gümnaasiumiastme I preemia. 2023. aastal sai Annika Mägitse Rakenduskõrgkoolide Rektore Nõukogu eriauhinna oma töö „Lasteraamatu „Tähte ja Lumemetsade saare saladused“ loomine“ eest. 2023. aasta HUNTSil osalemise järel võitis Annika Moppel 2024. aasta õpilaste

teadustööde konkursi I preemia tööga “Venemaa propagandavõtted infosõjas: Krimmi silla plahvatuse ja Rossiiskaja Gazeta näitel“, lisaks sai ta Kaitseministeeriumi eripreemia ja Tartu Ülikooli raamatukogu eriauhinna. Sealt edasi pälvis Annika Moppel Euroopa Liidu noorte teadlaste konkursil *European Union Contest for Young Scientists* (EUCYS) eripreemia *T4EU Alliance Prize*. Samal 2024. aastal sai Helyana Kakko töö “Lauamäng “Vabaduse tee”” eest Tartu Ülikooli teaduskooli eriauhinna.

Hugo Treffneri Gümnaasiumi õpilaste Hanna Simona Allase ja Karl-Andreas Meusi praktilise töö “Humanitaarainete õpilaskonverentsi HUNTS korraldamine 2018. ja 2019. aastal” raames uuriti tagasisidet esimestele konverentsidele, kokkuvõtteks kirjutasid autorid järgmist: “Kõik meie tagasisideküsitlusele vastajad pidasid vajalikuks humanitaarainetele spetsialiseerinud õpilaskonverentsi toimumist ka tulevikus. Toodi välja vajadus humanitaarainetele spetsialiseerunud konverentsile, sest loodus- ja reaalsustes on õpilaskonverentsid juba pikka aega toimunud. Õpilased tundsid rõõmu, et neil oli võimalus oma uurimust ja teadmisi teistega jagada, spetsialistidega koos arutleda ning saada oma tööle tagasisidet. Samuti oli osalejate jaoks huvitav kaasõpilaste esitlusi kuulata ning uusi teadmisi saada. Õpilased, kes oma uurimistöo teemat veel valinud ei olnud, ütlesid, et nad said konverentsilt palju häid mõtteid enda tulevase töö jaoks. Seega on humanitaarainetele spetsialiseerunud õpilaskonverents vajalik ka tulevikus.”

2025. aasta konverentsil osales kuulajatena mitmeid esinejate koolikaaslasi ja Tartu gümnaasiumide õpilasi. Ettekannete järel õpilaste küsimuste ning pauside ajal tekkinud arutelud andsid korraldajatele innustust järgmisel aastal tegeleda teadlikumalt ka kuulajaskonna kutsumisega. Kuulajatena osalenud õpilased tõid esile just asjaolu, et tegemist ei ole võistlusega, rõhk oli sisukatel aruteludel, millest kasvas välja ettepanekuid nt Eesti Rahva Muuseumi näituste ja Paide arvamusfestivali teemade jaoks, aga ka isiklikke kontakte erinevate Eesti piirkondade õpilaste vahel. Noored tunnevad, et Eesti ühiskonnas ei saa humanitaarteadused praegu tähelepanu ning HUNTSil esinenud või kuulanud õpilased nentisid, et kohtumine ja arutelu oma eakaaslastega aitab erialavalikul julgemalt teha otsus endale meelepärase humanitaarvaldkonna kasuks. Tasub eraldi esile tõsta, et konverentsil esinejate ja kuulajate hulgas oli märkimisväärne hulk noormehi.

Täna hetkel ei ole Eestis teadaolevalt teist koolilastele suunatud humanitaarainete konverentsi, kus õpilased saavad oma töid, sealhulgas ettevalmistusfaasis olevaid ja erialaspetsialisti nõuandeid vajavaid uurimusi, pike-malt tutvustada. Muudele kõrgematele konkurssidele lähevad õpilased, kelle tööd on eelnevalt juba hinnatud ja konkursile välja valitud. Õpilasele tähendab HUNTSil osalemine valmimisjärgus töö puhul tegelikult ka eelkaitsmist ning võõraste ees esinemise ja oma mõtete arusaadavalt väljendamise harjutamise võimalust. Õpetajad-juhendajad saavad erialast tagasisidet, ideid uuteks töödeks ning võimalusi luua otsekontakte oma eriala spetsialistidega.

Õpilastele on konverentsiaastate jooksul tagasisidet andnud paljud Eesti Rahva Muuseumi ja Eesti Kirjandusmuuseumi teadlased ja hariduskeskuste töötajad, mitmed teadlased-õppejõud Tartu ülikoolist, samuti erinevate erialade esindajad väljastpoolt teadusvaldkonda. Mitmete HUNTSide kavades on võimalusel olnud ka aruteluringid aktuaalsete teemade kohta, näiteks humanitaarteaduste nähtavuse ja mõistmise üle, aga ka keskkonnakriisi küsimuste ning hirmu võimu üle ühiskonnas.

Konverents julgustab osalevaid noori loovale ja analüütilisele mõtlemisele, süvendab nende huvi humanitaarainete vastu ning annab neile võimalikud sihid karjäärivalikul. HUNTSi eesmärk on osalejatele ja üldsusele selgitada, et humanitaarteadused pakuvad võimalusi ühiskondlike nähtuste, sh emotsionaalsete reaktsioonide süvitsi uurimiseks ja seletamiseks. Humanitaarial on oma rakenduslikud väljundid ning võimalik on viljakas koostöö nt loodusteaduste ja IT-sektoriga, aga ka ettevõtluse ning kohalike omavalitsustega.

Noorte uurimustööd ja ettekanded on leidnud kajastatust ka meedias, nii näiteks ilmusid ERR portaalis Novaator artiklitenä Jakob Kelleri ettekande "11. klassi õpilaste valimisaktiivsus ja arvamused valimistest" aluseks olnud uurimus (<https://novaator.err.ee/864856/noored-olid-kohalikel-valimistel-agarad-kas-nad-voiks-ka-riigikogu-valida>), Joonas Taniloo ettekande "Siit nurgast ja sealt nurgast keskpõrandale kokku. Emakeelenädala näitel" uurimus (<https://novaator.err.ee/866466/tamme-gumnaasiumi-opilane-innustab-koolis-kultuuriuritusi-korraldama>), samuti Robin Leki ettekande "Fotonäitus "1,5 °C soojem... või?" kajastus (<https://novaator.err.ee/1608783130/opilasuurimus-kliimakriisi-leevendaks-haritud-ja-tasakaalukas-arutelu>). HUNTSi üleskutseid on järjepanu avaldatud Õpetajate Lehes, lisaks ilmus 2019. aasta konverentsi koondvaade Tartu Ülikooli uudisteportaalis, sinne ülevaade on seni pikim ja ühtlasi ka esimest seitset aastat kokkuvõttev.

Kõikide aastate jooksul on HUNTSi toetanud nii korraldavad asutused, Tartu linn, Eesti Kultuurkapital ning Eesti Teadusagentuur, aga ka anonüümsed eratoetajad. Mitmel aastal on HUNTSile heaks partneriks olnud Tartu Ülikooli humanitaarteaduste valdkond. Uudishimuliku HUNTSi logo autor on Raimond Lepiste ning järgmise aasta konverentsi taustavärvid valivad traditsiooniliselt välja osalevad õpilased. Iga-aastase silmailu panuse annab ERMi kunstnik Jane Liiv, kokkuvõtete korrektsuse eest kannab hoolt keeleteimetaja Kanni Labi ning teesivihikud on käepäraseks kujundanud Diana Kahre ja Pille Niin. Täname kõiki, kes alati nõu ja jõuga HUNTSe toetanud on!

Ave Goršič
ave.gorsic@kirmus.ee

Kristiina Punga
kristiina.punga@htg.tartu.ee

Virve Tuubel
virve.tuubel@erm.ee